

E. U. de Enfermería (Ourense)

Grao en Enfermería

Materias

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
O51G140V01401	Metodoloxía da investigación	1c	6
O51G140V01405	Prácticas clínicas IV	1c	18
O51G140V01406	Prácticas clínicas V	2c	18
O51G140V01407	Traballo de Fin de Grao	2c	12
O51G140V01413	Atención de enfermaría nas emerxencias e catástrofes	1c	6
O51G140V01417	Atención e apoio na dependencia e vulnerabilidade social	1c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Metodoloxía da investigación				
Materia	Metodoloxía da investigación			
Código	O51G140V01401			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Ourense)			
Coordinador/a	Menor Rodríguez, María José			
Profesorado	Garrido Gonzalez, M ^a Ines Menor Rodríguez, María José			
Correo-e	mariajosemenor@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	FASES DO PROCESO DE INVESTIGACIÓN, DESEÑO DA INVESTIGACIÓN, INVESTIGACIÓN CUANTITATIVA E CUALITATIVA, PROCURA E REVISIÓN BIBLIOGRÁFICA, RECURSOS INFORMÁTICOS EN INVESTIGACIÓN, ...			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermería
B6	Aplicar as intervencións da enfermería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
C45	Coñecer o Sistema Sanitario Español.
C46	Identificar as características da función directiva dos servizos de enfermaría e a xestión de coidados.
C47	Coñecer e ser capaz de aplicar as técnicas de dirección de grupos.
C48	Coñecer a lexislación aplicable e o código Ético e Deontolóxico da enfermería española, inspirado no código Europeo de Ética e Deontoloxía de Enfermaría.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe

D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de xestionar as bases de documentación científico-técnica, seleccionar e revisar documentos de interese e sintetizar a súa información.	A1	B3	C8	D1
	A2	B6	C12	D2
	A3	B8	C17	D3
	A4	B10	C24	D4
	A5	B12	C25	D5
		B13	C26	D6
		B14	C33	D7
		B16	C45	D8
			C46	D9
			C47	D10
			C48	D11
Saber identificar as necesidades e aplicar a metodoloxía da investigación en relación con problemas reais e definir obxectivos innovadores de investigación en forma de proxectos e/ou protocolos	A1	B8	C8	D1
	A2	B10	C25	D2
	A3	B12	C26	D3
	A4	B13		D4
	A5	B16		D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11

Contidos

Tema	
Fundamentos de Metodoloxía da Investigación	1. Introducción á investigación. Método científico 2. Ética e investigación 3. Os fins da investigación: hipótese e obxectivos 4. Procura bibliográfica 5. Inferencia causal 6. Rumbos, confusión, modificación de efecto
Investigación cuantitativa	1. Tipos de estudos epidemiolóxicos: Estudos transversais. Estudos de cohortes. Estudos de casos e controis. Estudos experimentais 2. Poboación de estudo e mostra. Deseños de mostraxe e tamaño muestral 3. Sensibilidade e especificidade. Medidas de efecto 4. Deseño e validación de cuestionarios 5. Tipos de variables 6. Revisións sistemáticas 7. Análise de datos
Investigación cualitativa	1. O paradigma cualitativo 2. Estrutura da investigación cualitativa 3. Análise de datos cualitativos 4. O informe de investigación
Ferramentas de Investigación	1. Síntese estatística 2. Programas informáticos para análise de datos 3. Comunicación científica: deseño de pósteres, presentacións orais 4. Comunicación científica: o artigo de investigación 5. Lectura crítica 6. Redacción dun protocolo de investigación

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	0	28	28
Lección maxistral	40	35	75
Titoría en grupo	2	0	2

Seminario	12	18	30
Probas de tipo test	5	10	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas	Estudo de contidos teóricos e bibliografía Realización de exercicios Procura e lectura de artigos
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Titoría en grupo	Entrevista co alumnado, para orientar ou resolver dúbidas
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesor da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Remitirá as dúbidas por correo electrónico ou outro medio, para resolvelas o día da tutoría.

Avaliación							
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe				
Seminario	Avaliación continua. Obrigatoriedade de asistencia ao 90% das horas. Discusión de deseños e tipos de investigación. Participación activa e implicación. Resolución de preguntas sobre casos tratados Probas de tipo test	40	A1	B3	C8	D1	
			A2	B6	C12	D2	
			A3	B8	C17	D3	
			A4	B10	C24	D4	
			A5	B12	C25	D5	
				B13	C26	D6	
				B14	C33	D7	
				B16	C45	D8	
					C46	D9	
					C47	D10	
					C48	D11	
Probas de tipo test	Exame final escrito tipo test con respostas múltiples e unha soa verdadeira. Será necesario obter polo menos o 60% da puntuación máxima. A resposta equivocada restará 1/3 de punto.	60			C8		
					C12		
					C17		
					C24		
					C25		
					C26		
					C33		
					C45		
					C46		
					C47		
					C48		

Outros comentarios sobre a Avaliación

En segunda Edición, examinaranse da parte/s non superada/as, o tipo de proba será o mesmo que na primeira edición.

FIN DE CARREIRA: CRITERIO DE AVALIACIÓN: PROBA TIPO TEST DA TOTALIDADE DA MATERIA 100% NOTA DE CORTE 5

Avaliación 1ª Edición : 18/12/2017. Avaliación xullo 13/6/2018. Avaliación fin de carreira: 27/10/2017

Bibliografía. Fontes de información	
Bibliografía Básica	
Berenguera A, Fernández de Sanmamed MJ, Pons M, Pujol E, Rodríguez D, Saura S., Escuchar, observar y comprender. Recuperando la narrativa en las Ciencias de la Salud. Aportaciones de la investigación cualitativa , Barcelona: Institut Universitari d'Investigació en Atenció Primària Jordi Gol (IDIAP J. Gol);,	

Comité Internacional de Directores de Revistas Biomédicas (ICMJE)., **Recomendaciones para la preparación, presentación, edición y publicación de trabajos académicos en revistas médicas.**, Rev Esp Salud Pública.,

Deslauriers, J-P., **Investigación Cualitativa. Guía práctica.**, Pereira: Papiro,;

Fathalla MF, Fathalla MMF., **Guía práctica de investigación en salud.**, Washington: OPS,;

Bibliografía Complementaria

Lemeshow S, Hosmer DW, Klar J, Lwanga SK., **Adequacy of sample size in health studies**, Ginebra: WHO,;

Hartley J., **Academic writing and publishing.**, Oxon: Routledge,;

Bermejo Fraile B., **Epidemiología clínica aplicada a la toma de decisiones en medicina.**, Pamplona: Gobierno de Navarra,;

Riegelman RK, Hirsch RP., **Cómo estudiar un estudio y probar una prueba: lectura crítica de la literatura médica.**, Washington: OPS,;

Tormo Díaz MJ, Dal-Ré R, Pérez Albarracín G, **Ética e investigación epidemiológica: principios, aplicaciones y casos prácticos.**, Murcia: Sociedad Española de Epidemiología,;

Hernández Sampieri R, Fernández Collado C, Baptista Lucio P., **Metodología de la investigación.**, Metodología de la investigación.,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estadística/O51G140V01106

Idioma moderno: Inglés técnico/O51G140V01108

Outros comentarios

- Moi importante a participación, implicación e actitude nos seminarios
- Rógase unha permanente atención ás disposicións sobre a materia que no seu momento, figuren nos taboleiros de anuncios da Escola
- Consultar a plataforma FAITIC a través da cal se fornecerá información para o seguimento e desenvolvemento da materia

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas clínicas IV**

Materia	Prácticas clínicas IV			
Código	O51G140V01405			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	18	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Fernández Varela, María Milagros Fariñas Valiña, Natalia			
Profesorado	Fariñas Valiña, Natalia Fernández Varela, María Milagros			
Correo-e	nfarval@gmail.com mfervar3@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	Prácticas en forma de rotatorio clínico e cunha avaliación final de competencias, en servizos especiais e outros, que permitan incorporar os valores profesionais, competencias de comunicación asistencial, razoamento clínico, xestión clínica e xuízo crítico, integrando na práctica profesional os coñecementos, habilidades e actitudes da Enfermería, baseados en principios e valores, asociados ás competencias descritas nos obxectivos xerais e nas materias que conforman o Título.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermmería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermmería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermmería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermmería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as súas opinións, creencias e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocuidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermmería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade

B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar coidados de enfermaría baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
B18	Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de coidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
C4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
C10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións adecuadas para proporcionar axuda nas mesmas.
C11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
C15	Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, dende unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría.
C17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
C19	Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermaría, ao individuo, a familia e a comunidade.
C22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
C35	Aplicar coidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e previr complicacións.
C36	Coñecer os aspectos específicos dos coidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
C37	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.
C42	Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecemento.
C44	Seleccionar as intervencións coidadoras dirixidas a tratar ou a previr os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
C49	Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
C50	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ser capaz de participar nos cuidados que teñan como finalidade garantir o maior grao de independencia das persoas nas súas necesidades máis básicas, fomentando unha *óptima relación interpersoal que garanta a dignidade e confidencialidade

A1	B1	C8	D1
A2	B3	C11	D2
A3	B6	C12	D3
A4	B7	C15	D4
A5	B8	C17	D5
	B9	C18	D6
	B11	C26	D7
	B12	C29	D8
	B15	C31	D9
	B16	C33	D10
	B17	C42	D11
	B18	C49	

Ser capaz de proporcionar cuidados ao paciente aplicando o Proceso de Enfermaría, establecendo unha actitude *empática co paciente e familia aos que garantirá o dereito á confidencialidade, dignidade e privacidade.

A1	B1	C4	D1
A2	B2	C8	D2
A3	B3	C10	D3
A4	B4	C11	D4
A5	B5	C12	D5
	B6	C13	D6
	B10	C15	D7
	B12	C17	D8
	B13	C18	D9
	B14	C19	D10
	B15	C22	D11
	B16	C23	
	B17	C24	
		C25	
		C29	
		C31	
		C33	
		C35	
		C36	
		C37	
		C44	
		C49	
		C50	

Contidos

Tema

*Rotatorio de prácticas *preprofesionales que permitan a aplicación dos coñecementos teóricos avanzado) e metodolóxicos da Enfermaría á práctica clínica, en hospitais, centros asistenciais e sociosanitarios

- Manexo de procedementos e protocolos enfermeiros vixentes (Nivel avanzado)
- Aspiración de secreciones
 - Manexo de inhaladores
 - Coidados de PEG
 - *Dilucion de medicación, cálculo de dose,
 - *Prevencion de *UUPP
 - Lavado ocular. Administración de colirios.
 - RCP
 - ...

PROCESO ENFERMEIRO: Manexo da *Taxonomía *NANDA, *NOC, *NIC

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	2	0	2
Prácticas clínicas	422	0	422
Informe de prácticas	0	12	12
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	13	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Prácticas clínicas	O estudante desenvolve as actividades nun contexto relacionado co exercicio da profesión Enfermeira

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas clínicas	Asesoramento do estudante no desenvolvemento as actividades enfermeiras nas Unidades de prácticas
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Prácticas clínicas	Informe de avaliación emitido pola supervisora da Unidade, co asesoramento das enfermeiras que participaron na docencia. Asistencia obrigatoria 100% Nota de corte 5. É imprescindible superar cada parte para obter a porcentaxe da nota e superar a materia.	35	A1	B1	C4	D1
			A2	B2	C8	D2
			A3	B3	C10	D3
			A4	B4	C11	D4
			A5	B5	C12	D5
				B6	C13	D6
				B7	C15	D7
				B8	C17	D8
				B9	C18	D9
				B10	C19	D10
				B11	C22	D11
				B12	C29	
				B13	C31	
				B14	C33	
				B15	C35	
				B16	C36	
				B17	C37	
				B18	C42	
					C44	
					C49	
					C50	
Informe de prácticas	Elaboración dun traballo por parte do alumnado que constará de 2 partes : 1. Informe sobre as tarefas e procedementos desenvolvidos, observacións realizadas, ... Valoración:5% 2. Elaboración dun caso práctico desenvolvendo o proceso de enfermaría nun paciente da Unidade de prácticas na que realice a súa estancia clínica, estará baseado na taxonomía NANDA, NIC, NOC. Valoración 25% Consultar a guía do traballo na plataforma Faitic. A presentación será individual. Prazo de entrega: - Informe/ memoria ata o último día de Prácticas. - Caso clínico: 30/10/2017 Cualificación total : 30% da materia, onde o 5% corresponderá á Memoria e o 25% ao caso práctico. A non presentación do traballo nas datas establecidas supón a non superación da materia. Nota de corte 5 en cada apartado do traballo, imprescindible aprobar cada parte para superar a materia.	30	A1	B2	C17	D1
			A2	B3	C18	D2
			A3	B4	C19	D3
			A4	B5	C23	D4
				B6	C24	D7
				B14	C25	
				B16	C26	
					C29	
					C44	
					C50	
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas teórico-prácticas (oral/escrita) para a avaliación que inclúen procedementos/protocolos, problemas ou técnicas enfermeiras a realizar/resolver. O alumnado deberá dar resposta á actividade exposta, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia. Nota de corte 5 É imprescindible superar cada parte para obter a porcentaxe da nota e superar a materia.	35		B1	C17	D2
				B3	C18	D4
				B6	C29	
				B17	C31	
Avaliación: 20 é 21 /12/2017						

Outros comentarios sobre a Avaliación

Imprescindible superar todas as partes para superar a materia. A asistencia a prácticas clínicas é obrigatoria, as ausencias serán recuperadas segundo a Normativa de prácticas. A falta de asistencia NON recuperadas supón, a non valoración da rotación (segundo o especificado na normativa do Centro), e por tanto a non superación da materia.

Segunda Edición: As condicións da 2ª convocatoria serán as mesmas, o alumnado terá que superar a/s parte/s que teña pendentes.

Avaliación: **17/07/2018**

Entrega Memoria/Caso clínico: **ata o 15 de xuño de 2018**

O ALUMNADO QUE NON REALIZARA O ROTATORIO COMPLETO DAS PRACTICAS CLÍNICAS, NON PODERÁ REALIZAR O EXAME DE SIMULACIÓN

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Moorhead, Sue ; Johnson, Marion ; Maas, Meridean L. ; Swanson, Elizabeth, **Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC)**, 5ª, Elsevier, 2013

Johnson, Marion ; Moorhead, Sue ; Bulechek, Gloria M. ; Butcher, Howard K. ; Maas, Meridean L. ; Swa, **Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)**, 6ª, Elsevier, 2013

NANDA International, **Nanda Diagnósticos Enfermeros: Definiciones Y Clasificación 2015-2017**, 10ª, Elsevier España, 2015

Perry, A.G., Potter, P.A., **Guía Mosby De Habilidades Y Procedimientos En Enfermería**, 8ª, Elsevier, 2016

Index de enfermería (digital),

Enfermería global (global),

Enfermería Clínica,

Cultura de cuidados,

<http://www.isciii.es/investen>,

Nanda International, **NNNConsult,**

Bibliografía Complementaria

Bulechek, Gloria M. ; Butcher, Howard K. ; McCloskey Dochterman, Joanne, **Vínculos de NOC y NIC a NANDA-I y diagnósticos médicos**, 3ª, Elsevier, 2012

Metas de Enfermería,

Nursing,

<http://www.gneaupp.org>,

Enfermería intensiva,

Ciber revista,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fundamentos de enfermaría/O51G140V01107

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Enfermaría clínica II/O51G140V01205

Introdución á enfermaría clínica/O51G140V01201

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Enfermaría clínica III/O51G140V01301

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Outros comentarios

*Rógase unha permanente atención ás disposicións sobre a materia que, no seu momento, figuren nos taboleiros de anuncios da Escola

*Consultar a plataforma *FAITIC a través da cal se fornecerá información para o seguimento e desenvolvemento da materia

*O documento de asistencia a prácticas é importante que aparezan as firmas do alumnado, así como os días de faltas para a súa posterior recuperación.

*En caso de non poder acudir a practicas/clínicas por motivos xustificadas e documentados, o alumnado avisará por correo electrónico ao profesorado da materia con COPIA á supervisora da unidade de rotación

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas clínicas V				
Materia	Prácticas clínicas V			
Código	O51G140V01406			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	18	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Fernández Varela, María Milagros Fariñas Valiña, Natalia			
Profesorado	Fariñas Valiña, Natalia Fernández Varela, María Milagros			
Correo-e	nfarval@gmail.com mfervar3@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	Prácticas Clínicas: aprendizaxe práctica clínica cuxa finalidade é integrar os coñecementos e habilidades adquiridas que permitan ao alumnado entender, comprender, diagnosticar e participar no deseño e desenvolvemento dun plan de coidados a persoas en situación crítica de saúde e desenvolver habilidades de comunicación efectiva con pacientes/ familias e equipo.			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermmería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermmería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermmería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermmería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as suas opinións, creenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocuidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermmería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais

B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar coidados de enfermaría baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
B18	Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de coidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
C4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
C10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións adecuadas para proporcionar axuda nas mesmas.
C11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
C15	Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, dende unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría.
C17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
C19	Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermaría, ao individuo, a familia e a comunidade.
C22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
C35	Aplicar coidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e previr complicacións.
C36	Coñecer os aspectos específicos dos coidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
C37	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.
C42	Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecemento.
C44	Seleccionar as intervencións coidadoras dirixidas a tratar ou a previr os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
C49	Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
C50	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ser capaz de participar nos coidados que teñan como finalidade garantir o maior grao de independencia das persoas nas súas necesidades máis básicas, fomentando unha excelente relación interpersoal que garanta a dignidade e confidencialidade	A1	B1	C8	D1
	A2	B3	C11	D2
	A3	B6	C12	D3
	A4	B7	C15	D4
	A5	B8	C18	D5
		B9	C26	D6
		B11	C29	D7
		B12	C31	D8
		B15	C33	D9
		B16	C42	D10
		B17	C49	D11
		B18		
Ser capaz de proporcionar coidados ao paciente aplicando o Proceso de Enfermaría, establecendo unha actitude *empática co paciente e familia aos que garantizará o dereito á confidencialidade, dignidade e privacidade.	A1	B1	C4	D1
	A2	B2	C8	D2
	A3	B3	C10	D3
	A4	B4	C11	D4
	A5	B5	C12	D5
		B6	C13	D6
		B8	C15	D7
		B10	C17	D8
		B12	C18	D9
		B13	C19	D10
		B14	C22	D11
		B15	C23	
		B16	C24	
		B17	C25	
			C29	
			C31	
			C33	
			C35	
			C36	
			C37	
			C44	
			C49	
			C50	

Contidos

Tema

Rotatorio de prácticas preprofesionales que permitan a aplicación dos coñecementos teóricos avanzados e metodolóxicos da Enfermaría á práctica clínica, en hospitais, centros asistenciais e sociosanitarios.	Manexo de procedementos e protocolos enfermeiros vixentes (Nivel avanzado) - Aspiración de secreciones - Manexo de inhaladores - Manexo de microgoteros - Preparación de medicación, cálculo de dose, dilucións - Manexo de Bombas de infusión - Lavado ocular - Administración de colirios - RCP - ... PROCESO ENFERMEIRO: Manexo da Taxonomía NANDA, NOC, NIC
---	---

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	2	0	2
Prácticas clínicas	422	0	422
Informe de prácticas	0	12	12
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	13	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe

Prácticas clínicas	O estudante desenvolve as actividades nun contexto relacionado co exercicio da profesión Enfermeira
--------------------	---

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
------------------	---

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Prácticas clínicas	Emisión dun informe de avaliación por parte das supervisoras/coordinadoras da Unidade, co asesoramento das enfermeiras que participaron na docencia Asistencia obrigatoria 100% Nota de corte 5	35	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C4 C8 C10 C11 C12	D1 D2 D3 D4 D5
				B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18	C13 C15 C17 C18 C19 C22 C29 C31 C33 C35 C36 C37 C42	D6 D7 D8 D9 D10 D11
Informe de prácticas	Elaboración dun traballo por parte do alumnado que constará de 2 partes : 1. Informe sobre as tarefas e procedementos desenvolvidos, observacións realizadas, ... Valoración:5% 2. Elaboración dun caso práctico desenvolvendo o proceso de enfermaría nun paciente da Unidade de prácticas na que realice a súa estancia clínica, estará baseado na taxonomía NANDA, NIC, NOC. Valoración 25% Consultar a guía do traballo na plataforma Faitic. A presentación será individual. Prazo de entrega: - Informe/ memoria ata o último día de Prácticas. - Caso clínico: 24/04/2018 Cualificación total : 30% da materia, onde o 5% corresponderá á Memoria e o 25% ao caso práctico. A non presentación do traballo nas datas establecidas supón a non superación da materia. Nota de corte 5 en cada apartado do traballo, imprescindible aprobar cada parte para superar a materia.	30	A1 A2 A3 A4	B2 B3 B4 B5	C17 C18 C19 C23	D1 D2 D3 D4
				B6 B14 B16	C24 C25 C26	D7
					C29 C44 C50	
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen coñecemento e manexo de procedementos enfermeiros. A proba poderá ser escrita e/ou unha simulación na aula taller.	35		B1 B3 B6 B17	C17 C18 C29 C31	D2 D4

Outros comentarios sobre a Avaliación

Imprescindible aprobar cada parte, para superar a materia

A asistencia a prácticas clínicas é obrigatoria, as ausencias serán recuperadas segundo establece a normativa de Prácticas Clínicas do Centro. A falta de asistencia NON recuperada supón a non valoración da rotación, e por tanto, a non superación da materia.

Segunda Edición: As condicións de avaliación serán as mesmas, o alumnado terá que superar a/s parte/s que teña pendentes.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Moorhead, Sue ; Johnson, Marion ; Maas, Meridean L. ; Swanson, Elizabeth, **Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC)**, 5ª, Elsevier, 2013

Bulechek, Gloria M. ; Butcher, Howard K. ; McCloskey Dochterman, Joanne, **Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)**, 6ª, Elsevier, 2013

NANDA International, **Nanda Diagnósticos Enfermeros: Definiciones Y Clasificación 2015-2017**, 10ª, Elsevier, 2015

Perry, A.G., Potter, P.A., **Guía Mosby De Habilidades Y Procedimientos En Enfermería**, 8ª, Elsevier, 2016

Cultura de cuidados,

Nanda International, **NNNConsult**, Elsevier,

Index de enfermería. www.index-f.com,

Enfermería global,

Enfermería intensiva http://www.seeiuc.com/revista_izquierda.htm,

Bibliografía Complementaria

Johnson, Marion ; Moorhead, Sue ; Bulechek, Gloria M. ; Butcher, Howard K. ; Maas, Meridean L. ; Swa, **Vínculos de NOC y NIC a NANDA-I y diagnósticos médicos**, 3ª, Elsevier, 2012

Ciber revista,

Metas de Enfermería,

Nursing,

<http://www.isciii.es/investen>,

<http://www.gneapp.org>,

www.enfersalud.com,

Portal Sanitario Fistera (Atención Primaria en la Red) <http://www.fistera.com/index.asp>,

www.nureinvestigacion.es/,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fundamentos de enfermaría/O51G140V01107

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Enfermaría clínica II/O51G140V01205

Introdución á enfermaría clínica/O51G140V01201

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Enfermaría clínica III/O51G140V01301

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Prácticas clínicas IV/O51G140V01405

Outros comentarios

- Rógase unha permanente atención ás disposicións sobre a materia que, no seu momento, figuren nos taboleiros de anuncios da Escola de Enfermaría e consultar a plataforma *FAITIC a través da cal se fornecerá información para o seguimento e desenvolvemento da materia

- Importante que o documento de asistencia a prácticas /clínicas recolla, tanto a asistencia como as faltas, para a súa posterior recuperación.

- En caso de non poder acudir a practicas/clínicas por motivos xustificadas e documentados, o alumnado avisará por correo electrónico ao profesorado da materia con COPIA á supervisora da unidade de rotación

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo de Fin de Grao**

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	O51G140V01407			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Menor Rodríguez, María José			
Profesorado	Menor Rodríguez, María José			
Correo-e	mariajosemenor@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	O TFG deberá ser realizado de maneira persoal e autónoma polo alumno/a seguindo as orientacións do titor/a académico.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermmería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermmería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermmería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermmería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as suas opinións, creenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocuidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermmería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar coidados de enfermmería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial

B18	Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de coidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
C1	Coñecer e identificar a estrutura e función do corpo humano. Comprender as bases moleculares e fisiolóxicas das células e os tecidos.
C2	Coñecer o uso e a indicación de produtos sanitarios vinculados aos coidados de enfermaría.
C3	Coñecer os diferentes grupos de fármacos, os principios da súa autorización, uso e indicación, e os mecanismos de acción dos mesmos.
C4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
C5	Coñecer e valorar as necesidades nutricionais das persoas sas e con problemas de saúde ao longo do ciclo vital, para promover e reforzar pautas de conduta alimentaria saudable.
C6	Identificar os nutrientes e os alimentos en que se atopan.
C7	Identificar os problemas nutricionais máis habituais e seleccionar as recomendacións dietéticas adecuadas.
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
C9	Coñecer os procesos fisiopatolóxicos, e as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.
C10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións adecuadas para proporcionar axuda nas mesmas.
C11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
C14	Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados da violencia de xénero para capacitar ao estudiantado na prevención, a detección precoz, a asistencia, e a rehabilitación das vítimas desta forma de violencia.
C15	Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, dende unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría.
C16	Comprender desde unha perspectiva ontolóxica e epistemolóxica, a evolución dos conceptos centrais que configuran a disciplina de enfermaría, así como os modelos teóricos máis relevantes, aplicando a metodoloxía científica no proceso de coidar, desenvolvendo os plans de coidados correspondentes.
C17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
C19	Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermaría, ao individuo, a familia e a comunidade.
C20	Capacidade para describir os fundamentos do nivel primario de saúde e as actividades a desenvolver para proporcionar un coidado integral de enfermaría ao individuo, a familia e a comunidade.
C21	Comprender a función e actividades e actitude cooperativa que o profesional deberá desenvolver nun equipo de Atención Primaria de Saúde.
C22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
C27	Formar e informar, facilitar e apoiar a saúde e o benestar dos membros da comunidade, cuxas vidas están afectadas por problemas de saúde, risco, sufrimento, enfermidade, incapacidade ou morte.
C28	Coñecer as alteracións de saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
C30	Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C32	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
C34	Identificar as características das mulleres nas diferentes etapas do ciclo reprodutivo e no climaterio e nas alteracións que se poden presentar proporcionando os coidados necesarios en cada etapa.
C35	Aplicar coidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e previr complicacións.
C36	Coñecer os aspectos específicos dos coidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
C37	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.

C38	Aplicar as técnicas que integran o coidado de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos nenos e os seus coidadores.
C39	Seleccionar as intervencións dirixidas ao neno san e ao enfermo, así como as derivadas dos métodos de diagnóstico e tratamento.
C40	Ser capaz de proporcionar educación para a saúde aos pais ou coidadores primarios.
C41	Comprender os cambios asociados ao proceso de envellecemento e a súa repercusión na saúde.
C42	Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecemento.
C43	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes nos anciáns
C44	Seleccionar as intervencións coidadoras dirixidas a tratar ou a previr os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
C45	Coñecer o Sistema Sanitario Español.
C46	Identificar as características da función directiva dos servizos de enfermaría e a xestión de coidados.
C47	Coñecer e ser capaz de aplicar as técnicas de dirección de grupos.
C48	Coñecer a lexislación aplicable e o código Ético e Deontolóxico da enfermaría española, inspirado no código Europeo de Ética e Deontoloxía de Enfermería.
C49	Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
C50	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
C51	Coñecer os problemas de saúde mental máis relevantes nas diferentes etapas do ciclo vital, proporcionando coidados integrais e eficaces, no ámbito da enfermaría.
C52	Coñecer os coidados paliativos e control da dor para prestar coidados que alivien a situación dos enfermos avanzados e terminais
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ser capaz de deseñar e executar un plan de investigación

A1	B1	C1	D1
A2	B2	C2	D2
A3	B3	C3	D3
A4	B4	C4	D4
A5	B5	C5	D5
	B6	C6	D6
	B7	C7	D7
	B8	C8	D8
	B9	C9	D9
	B10	C10	D10
	B11	C11	D11
	B12	C12	
	B13	C13	
	B14	C14	
	B15	C15	
	B16	C16	
	B17	C17	
	B18	C18	
		C19	
		C20	
		C21	
		C22	
		C23	
		C24	
		C25	
		C26	
		C27	
		C28	
		C29	
		C30	
		C31	
		C32	
		C33	
		C34	
		C35	
		C36	
		C37	
		C38	
		C39	
		C40	
		C41	
		C42	
		C43	
		C44	
		C45	
		C46	
		C47	
		C48	
		C49	
		C50	
		C51	
		C52	

Contidos

Tema

Realización de procuras *bibliograficas

Buscadores bibliográficos, manexo...

Lecturas

Manexar as bases de datos científicas.

- Ler libros e artigos de maneira reflexiva e crítica.

- Ler literatura científica (mesmo noutros idiomas).

- Discriminar as lecturas relevantes para o tema do TFG das que non o son.

Valoración, deseño e execución dun plan de investigación.

Desde un punto vista estrutural e con carácter xenérico, o TFG debe incluír os seguintes apartados:

- Portada
- Informe do titor acreditando a idoneidade do traballo para a súa defensa pública
- Índice e paxinación
- Resumo do TFG español e inglés, cun máximo de 250 -300 palabras cada un e as palabras crave
- Introducción
- Apartados específicos
- Referencias bibliográficas segundo normativa *Vancouver
- Anexos

Guía TFG

1. Portada
Debe incluír:
Título do traballo.
Nome do alumno/a.
Nome do titor/a Ano de edición.
2. Informe do titor/a Conforme:
que acredite a idoneidade do traballo para a súa defensa pública
3. Resumen
Resumo do TFG que conterá entre 250 e 300 palabras. Debe contemplar, polo menos, obxectivo, método e reflexións finais.
4. Índice
Identificación de todos os apartados que contén o TFG.
5. Introducción debe incluír:
Xustificación e pertinencia do traballo: Xustifica o tema elixido en función do interese social, sanitario, profesional, etc. Definicións e conceptos teóricos máis importantes.
Antecedentes e estado actual do coñecemento sobre o problema de investigación
6. Obxectivos
Expresados en infinitivo.
Que delimiten o problema a investigar.
Que sexan factibles.
O obxectivo xeral ha de englobar o problema a investigar.
Os obxectivos específicos contribúen a alcanzar o obxectivo xeral.
7. Metodoloxía
Debe incluír:
Período de estudo.
Natureza das fontes consultadas (primarias, secundarias□).
Utilización de Descriptores
A estratexia de procura, que ha de ser: Reproducible
Delimitada
Criterios de inclusión e de exclusión (se procede).
Deseño de investigación
8. Resultados
9. Conclusións
10. Discusión: relacionando os resultados obtidos co referenciado bibliográficamente.
11. Bibliografía
A maioría deben ser referencias recentes (últimos 6 anos).
Deben estar relacionadas co problema a estudar.
Debe conter citas en español e en inglés.
Utilizaránse os Criterios Vancouver
- 12.11. Anexos (Se procede).

FASES FUNDAMENTAIS DO TFG

- 1.- ELECCIÓN DO TEMA
É unha das tarefas máis importantes no proceso de elaboración do TFG.
- 2.-PLANIFICACIÓN
Acordo titorial e compromiso de traballo con establecemento de prazos e tarefas a realizar, discusión e delimitación do tema elixido, obxectivos etc.
- 3.- DESENVOLVEMENTO
Implica contextualizar o traballo no seu marco teórico, exporse os obxectivos que se queren conseguir, levar a cabo a aproximación conceptual, recoller información, analizala, interpretala e extraer as conclusións correspondentes.
- 4.- ENTREGA, PRESENTACIÓN E DEFENSA

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	0	200	200
Seminario	28.5	48	76.5
Presentacións/exposicións	1	2	3
Resolución de problemas	0	20	20
Traballos e proxectos	0.5	0	0.5
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	Actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia.
Presentacións/exposición	Exposición por parte do alumnado, de xeito individual ou en grupo, de un tema sobre contidos da materia ou dos resultados de un traballo, exercicio, proxecto
Resolución de problemas	Actividades na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Presentacións/exposicións	Orientación na presentación de un traballo.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Traballos e proxectos	O tribunal asignará o 100% dá nota do TFG.	100	A1	B1	C1	D1
	O alumnado presentará o traballo elaborado sobre a temática elixida, que previamente levou a cabo coa orientación do seu titor/a		A2	B2	C2	D2
			A3	B3	C3	D3
			A4	B4	C4	D4
			A5	B5	C5	D5
				B6	C6	D6
				B7	C7	D7
				B8	C8	D8
				B9	C9	D9
				B10	C10	D10
				B11	C11	D11
				B12	C12	
				B13	C13	
				B14	C14	
				B15	C15	
				B16	C16	
				B17	C17	
				B18	C18	
					C19	
					C20	
					C21	
					C22	
					C23	
					C24	
					C25	
					C26	
					C27	
					C28	
					C29	
					C30	
					C31	
					C32	
					C33	
					C34	
					C35	
					C36	
					C37	
					C38	
					C39	
					C40	
					C41	
					C42	
					C43	
					C44	
					C45	
					C46	
					C47	
					C48	
					C49	
					C50	
					C51	
					C52	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación Edición xullo: O tribunal asignará o 100% da nota do TFG. O alumnado presentará o traballo elaborado sobre a temática elixida, que previamente levará a cabo coa orientación do seu titor/a

Fin de Carreira: O tribunal asignará o 100% da nota do TFG. O alumnado presentará o traballo elaborado sobre a temática elixida, que previamente levará a cabo coa orientación do seu titor/a.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

F Faus Gabandé, E Santainés Borredá, **La Investigación en los Cuidados de Enfermería: rigor en las herramientas de búsqueda y síntesis bibliográfica**, 2013

JP Angordans, RC Puig, CP Noguera, **Escribir y publicar en Enfermería. Del trabajo escrito universitario al artículo de investigación**, Ibérica, 2012

Bibliografía Complementaria

Nancy Burns, **Investigación en Enfermería**, 2012,

E Oltra-Rodríguez, M Rich-Ruiz, MI Orts-Cortés, **Competencias de investigación en las especialidades de Enfermería**, Enfermería clínica, 2013

María Teresa Icart Isern; Anna M. Pulpón Segura, **Cómo elaborar y presentar un proyecto de investigación, una tesina y una tesis**, Universitat de Barcelona, Servicio de Publicaciones, 2012

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Estatística: Estadística/O51G140V01106

Metodoloxía da investigación/O51G140V01401

DATOS IDENTIFICATIVOS**Atención de enfermería nas emerxencias e catástrofes**

Materia	Atención de enfermería nas emerxencias e catástrofes			
Código	O51G140V01413			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Fernández Cotado, María Jesús			
Profesorado	Fernández Cotado, María Jesús			
Correo-e	maria.jesus.fernandez.cotado@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	A profesión enfermeira, a través da historia, caracterizouse pola súa capacidade para responder os cambios que a sociedade ha ido experimentando e consecuentemente, ás necesidades de coidados que a poboación e o sistema sanitario demandan día a día. A enfermmería de urxencias e emerxencias atópase na actualidade nun alto nivel de relevancia social debido principalmente a 2 causas: as patoloxías cardiovasculares e os accidentes, ambas se converteron nas causas principais de morte e invalidez; a atención que se presta a estas patoloxías quedan encadradas no ámbito de de os coidados de urxencias e emerxencias. A pronta intervención ante estes problemas demostraron a diminución no número de falecementos e lesións **invalidantes. Por tanto, a formación da enfermmería neste ámbito é o primeiro paso para o desenvolvemento de profesionais cualificados para así prestar coidados de calidade ás persoas que necesiten este tipo de atencións ante situacións de urxencia e emerxencia.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermmería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermmería
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B17	Realizar coidados de enfermmería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C2	Coñecer o uso e a indicación de produtos sanitarios vinculados aos coidados de enfermmería.
C3	Coñecer os diferentes grupos de fármacos, os principios da súa autorización, uso e indicación, e os mecanismos de acción dos mesmos.
C4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
C13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
C17	Aplicar o proceso de enfermmería para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
C30	Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.
C48	Coñecer a lexislación aplicable e o código Ético e Deontolóxico da enfermmería española, inspirado no código Europeo de Ética e Deontoloxía de Enfermería.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
· Ser capaz de facer valer os xuízos clínicos para asegurar que se alcanzan os estándares de calidade e que la práctica está baseada na evidencia.		B1	C2	
		B3	C3	
		B5	C4	
		B10	C13	
		B13	C17	
		B15	C24	
		B17	C29	
			C30	
Ser capaz de emprender valoracións exhaustivas e sistemáticas utilizando as ferramentas e marcos adecuados para o paciente, tendo en conta os factores físicos, sociais, culturais, psicolóxicos, espirituais e ambientais relevantes.	A2	B1	C2	D1
	A3	B3	C3	D2
		B5	C4	D4
		B10	C13	D5
		B13	C17	D7
		B15	C24	
		B17	C29	
			C30	
Ser capaz de pór en práctica principios de saúde e seguridade, incluídos a mobilización e manexo do paciente, control de infeccións, primeiros auxilios básicos e procedementos de emerxencia (utilizando as habilidades...).		B1	C2	
		B3	C3	
		B5	C4	
		B10	C13	
		B13	C17	
		B15	C24	
		B17	C29	
			C30	
Coñecer de forma relevante e ser capaz de aplicar resolución de problemas e toma de decisións.	A2	B3	C17	D1
	A3		C30	D4
				D7
Ser capaz de usar adecuadamente as habilidades de consello (técnicas de comunicación para promover o benestar del paciente)			C2	
			C3	
			C4	
			C13	
			C17	
			C24	
			C29	
			C30	
			C48	

Contidos

Tema	
Definición e tipos de catástrofes .	Aéreas , terrestres , marítimas , químicas ..
Impacto medioambiental , social , sanitario e económico .	Repercusións na sociedade motivado polas catástrofes.
Organización e planificación sanitaria en relación á atención das emerxencias nas catástrofes	Evacuación de pacientes según a patoloxía e gravidade. Medios necesarios .
Mecanismos de prevención de catástrofes e actuación .	Métodos de aillamento e control de infeccións en evacuacións de pacientes .
Recursos Humanos e materiais necesarios nunha emerxencia .	Necesidades básicas segundo tipo de emerxencia .
Actuación do persoal nas emerxencias	-Funcións específicas .
	Triajes.
Primeiros Auxilios	Actuación do persoal de enfermaría , segundo patoloxías e necesidades en caso dunha emerxencia ou catástrofe .

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22	43	65
Titoría en grupo	2	0	2

Seminario	25	25	50
Probas de tipo test	2	15	17
Probas de resposta curta	1	15	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos temas correspondentes .
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas e problemas para realización de traballos .
Seminario	Realización de casos prácticos en aula para reforzar la teoría .

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Realización de casos prácticos en aula para reforzar la teoría .
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas e problemas para realización de traballos .

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Seminario	Asistencia obrigatoria ao 90% das horas. Valoración continua de habilidades técnicas na aula taller. Resolución de casos prácticos na aula.	40	A2 A3	B1 B3 B5 B10 B15	C2 C3 C4 C13 C17 C29 C30 C48	D1 D2 D4 D5 D7
Probas de tipo test	Realización de examen tipo test con única resposta válida . Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia Nota de corte 5	30	A2 A3	B1 B3 B5 B10 B13 B15 B17	C2 C3 C17 C24 C29 C30 C48	D1 D2 D4 D5 D7
Probas de resposta curta	Desenvolvemento de preguntas curtas , sobre teoría impartida . Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia Nota de corte 5	30	A2 A3	B1 B3 B5 B10 B13 B15 B17	C2 C3 C4 C13 C17 C24 C29 C30 C48	D1 D2 D4 D5 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

DATA EXAMEN 1ª CONVOCATORIA: 15 de Xaneiro de 2018 as 17:00 horas.

DATA EXAMEN CONVOCATORIA DE XULLO: 04 de Xullo de 2018 as 17:00 horas.

OPCION NON PRESENCIAL:

Probas test do contido da materia:30%. Nota de corte 5 Probas de resposta curta do contido da materia:30%. Nota de corte 5 Resolución de preguntas de resposta curta sobre a temática tratada nos diferentes seminarios 40%

Avaliación 2ª Edición (Xullo): mesmas condicións que en 1er cuadrimestre

Avaliación fin de carreira , realización de proba teórica (pregunta tipo test e curta) , sendo necesario alcanzar un mínimo de 5 sobre 10 en cada parte, para ter superada a materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Álvarez Leiva, C. y otros, **Manual de Asistencia Sanitaria en las Catástrofes**, 1ªed, 1992

Álvarez Leiva, Carlos., **Manual de Atención a Múltiples Víctimas y Catastrofes**, 3ª Ed., Arán Ediciones, 2008

Domingo Muñoz, A., **Asistencia a múltiples víctimas. Catastrofes.**, 1ªEd., Editorial MAD, 2006

Bibliografía Complementaria

Abrisqueta García J., Juárez Torralba J., Pérez Vigueras J., Martínez Frutos M., **Manejo, movilización y transporte de víctimas**, 2001,

Fernández Ayuso D., Aparicio Santos J. Pérez Olmo JL, Serrano Moraza A., **Manual de enfermería en emergencias prehospitalarias y rescata**, 2008,

Caníbal Berlanga, A., **Manual de Soporte Vital Avanzado en Trauma. SEMMICYUC.**, 2007,

Jiménez Murillo I., **Medicina de urgencias y emergencias.**, 4ª 2010,

Morillo J., **Manual de Enfermería de asistencia prehospitalaria urgente.**, 2007,

Rodríguez Soler, Alberto J., **Manual de triage prehospitalario.**, 2008,

Santiago Nogué, Albert Antolín y otros., **Urgencia por sobredosis de drogas de abuso.**, 1ªEd., 2008

Márquez Hernandez, V. V. y otros., **Soporte vital básico.**, 1ªEd., Editorial Universidad de Almería., 2016

Marco Aguilar, P. y otros., **Guía para la administración de fármacos en urgencias.**, 2003

Martinez Pastor, A. y Estévez García, A., **Triaje Manchester.**,

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Prácticas clínicas IV/O51G140V01405

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Fundamentos de enfermería/O51G140V01107

Enfermería clínica I/O51G140V01204

Enfermería clínica II/O51G140V01205

Farmacología e dietética/O51G140V01203

Introducción á enfermería clínica/O51G140V01201

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Enfermería clínica III/O51G140V01301

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Atención e apoio na dependencia e vulnerabilidade social				
Materia	Atención e apoio na dependencia e vulnerabilidade social			
Código	O51G140V01417			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Ourense)			
Coordinador/a	Vale Iglesias, Maria Florentina			
Profesorado	Vale Iglesias, Maria Florentina			
Correo-e	maria.florentina.vale.iglesias@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	Materia que desde unha perspectiva interdisciplinar aspira a que o estudante comprenda as estreitas relacións entre a saúde e os procesos sociais, prestando especial atención a campos e situacións nas que intervéñen a enfermidade.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
C11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
C43	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes nos anciáns
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D8	Aprendizaxe autónomo

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Ser capaz de aplicar coñecemento nas distintas necesidades sociais vinculadas a problemas de saúde	A1	C11	D4
	A2	C23	D5
	A3	C43	D8
	A4		
	A5		
Ser capaz de recoñecer as características dos problemas de saúde que dan lugar a necesidades de apoio social, en especial discapacidades, dependencia e adiccións	A1	C11	D4
	A2	C23	
	A3	C43	
	A4		
	A5		
Ser capaz de aplicar as estratexias de atención e apoio en relación co contexto actual.	A2		D4
	A4		D5
			D8
Ser capaz de identificar a relación entre saúde, sistema de xénero, cultura e ciclo vital	A3	C11	D5
	A4	C23	D8
		C43	

Contidos

Tema

Concepto e determinantes da saúde. Relación entre a saúde e a situación social das persoas, o sistema de xénero, a cultura, status social e o ciclo vital. Necesidades sociais vinculadas aos problemas de saúde e a súa repercusión na vida das persoas afectadas. Estratexias de atención e apoio pertinentes en cada situación. Características dos problemas de saúde que dan lugar a necesidades de atención e apoio.	Xeneralidades. Alteracións da saúde e as súas repercusións familiares. Sistemas de atención.
---	---

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	22	20	42
Traballo tutelado	0	18	18
Titoría en grupo	3	0	3
Lección maxistral	23	40	63
Outras	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso da aprendizaxe.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Titoría en grupo	A docente estará ao dispor dos alumnos para aclarar calquera cuestión do seu interese sobre o programa. As titorías plantexaranse segundo o desenvolvemento das aulas, coa fin de axudar á superación da materia.
------------------	---

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Seminario	Asistencia obrigatoria ao 90% das horas. Realizarase unha proba tipo test ou pregunta curta	30	A1 A2 A3 A4 A5	C11 C23 C43	D4 D5 D8
Traballo tutelado	O alumno elaborará un traballo de maneira individual ou en grupo	10		C11 C23 C43	
Outras	Proba pregunta curta, ou test ou desenvolvemento, en función das características do grupo. Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia	60		C11 C23 C43	

AVALIACIÓN : 18/01/2018

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modalidade NON PRESENCIALA esta modalidade poderanse acoller aquelas/vos alumnas/vos, que con causa debidamente xustificada, non lles sexa posible asistir con regularidade (a máis do 90%) dos seminarios, polo que deberán ao comezo do inicio do cuadrimestre, comunicar por escrito ao docente responsable da materia, que non van asistir aos devanditos seminarios, indicando a causa que llo impide. No caso de alumnas/os, que

por diferentes motivos, sempre xustificados e aínda asistindo a algún seminario, non cheguen a alcanzar o 90% da asistencia aos mesmos, pasarán a esta modalidade de non presencial. A avaliación da modalidade non presencial é a seguinte: A realización dunha proba tipo test/ resposta curta/ desenvolvemento. Dita proba realizarase na data marcada segundo o calendario académico. A puntuación para ser apto neste apartado, será de 5 ou máis puntos sobre 10, a cal supón o 30% da cualificación total da materia. Presentación dun traballo relacionado coa temática da materia, o cal supón o 10%.

Avaliación 2ª edición: mesmas condicións que la 1ª edición.

Data: 29 /0 6/2018

Avaliación Fin de Carreira: realización dunha proba tipo test/ resposta curta/ desenrolo do total dos contidos da materia. 100%

Data: 03 /10/2017

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ministerio de Trabajo y Estudios Sociales., **Ley 39/2006 de Promoción de la Autonomía Personal y atención a las personas con dependencia**, 2011

Alemán Bracho, C. Alonso Seco J, M. Fernández . Santiago, P., **Dependencia y Servicios Sociales**, 2ª, Aranzadi., 2013

Bibliografía Complementaria

Gálvez R, Sierra A, Sáenz MC, Gómez LI, Fernández-Crehuet J, Salleras L et al., **Medicina Preventiva y Salud Pública**, 10ª, Masson, 2001

Secretaría de Estado de Servicios Sociales, Familias y Discapacidad., **Prevención de la dependencia en personas mayores**, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales., 2005

SEGG, semFYC, SEMEG, SEMI, SEE/SESPAS, MSC, **Prevención de la dependencia en personas mayores**, Primera Conferencia Nacional de Prevención y Promoción de la Salud. Madrid, Ministerio de Sanidad y Consumo, 2007

Tortosa J,M., **Pobreza y perspectiva de género**, Icaria, 2001

benestar.xunta.es/web/portal/dependencia,

www/inmujer.es,

www.sobrevulnerables.es,

www.dependencia.imserso.es,

www/inmujer.es,

<http://www.estilosdevidasaludable.msssi.gob.es/>,

<http://www.msssi.gob.es/profesionales/saludPublica/prevPromocion/promocion/desigualdadSalud/EquidadS>,

<http://www.msssi.gob.es/profesionales/saludPublica/prevPromocion/Estrategia/estrategiaPromocionyPrev>,

<http://www.papps.es/>,

http://www.msssi.gob.es/profesionales/saludPublica/prevPromocion/Estrategia/Consejo_integral_Estilos,

Documento de consenso sobre prevención de fragilidad y caídas en la persona mayor,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Enfermaría xeriátrica e coidados paliativos/O51G140V01304

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Atención de enfermaría nas emerxencias e catástrofes/O51G140V01413

Prácticas clínicas IV/O51G140V01405

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Enfermaría en saúde mental/O51G140V01305